

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, October 9-dikén 1818.

Északi Amerika.

Némelly újságlevelek szerint midőn *Pensacolának* az Amerikai seregek által lett elfoglaltatásáról az első hír az Elöl-ülőhöz megérkezett, ő azonnal minden Ministereit összehivatta, néhány rövid kérdéseket tett elejébe, 's azokra, hasonló egyenes rövidséggel való feleletet kívánt tőlök. Mondják, hogy ezen kérdések és feleletek, az itt következők voltak: — 1. K. Megtartjuk-é *Pensacolát*? F. Ne'; mert ez hadhirdetés lenne. — 2. K. Ha mi *Pensacolát* visszaadjuk, szükséges leszen-é Generális *Jackson* hadi törvényszék elejébe állitani, mint a' ki a' néki adatott hatalmat általhágta volna 's oly dolgokat követett volna el, mellyek egy tisztviselőhöz nem méltók? F. Nem: úgy látszik, hogy ő nem sértette-meg az elejébe adatott rendelésnek lelkét (velejét), 's azt, hogy az ő magaviselete egy tisztviselőhöz méltatlan lett volna, megmutatni nem lehet. — 3. K. Visszaadjuk-é az elvett várakat, 's kinyilatkoztatassuk-é, hogy ezeknek elvétettéseket hibás lépésnek tartjuk? F. Igen; de egyszersmind Spanyolországot szollitsuk-meg, hogy kötéseiben tett ígéretét telyesítse; ezen várakba küldjön elegendő őrző seregeket.

Az ólta, hogy Generális *Jackson* ezen Spanyol várakat, 's nevezetesen *Pensacolát* elfoglalván, hazájába *Tennessee* tartományba nyugodalomra vissza tért volna, nem régen valami vendégségben, mellyet hazájafijai adtak tiszteletére, ő

is jelen volt és így köszönte-el a' poharat: Adja isten, hogy Országlószékünket a' hadakozástól való félelem valahogy reá ne vegye *Pensacolának* visszaadására, melynek elfoglaltatását a' Spanyolok' hűségtelensége 's az Indusok' kegyetlensége szükségessé tette!

A' tavalyi újságokból emlékezhetnek Olvasóink, hogy *Cobbet* nevű Londoni demagogus, Amérikába menvén egy ideig ott tartózkodott, 's mikor jónak találta, onnét egész familiájával egygyütt Londonba ismét vissza útozott; a' hol, talám azért, hogy hazájafiában az Amérikába való kivándorlásból való kedvet annál inkább felgerjeszse, nem régen ilyen összehasonlítást adott-ki a' háztartásra szükséges holmikról, tudniillik, mint ezek az Egyesült Szabad Státusokban 's Angliában, általjában való mérsékítés szerint, vásároltatnak. A' tzukrot, theát, szaladot, szappant, gyertyát felannyiért; a' dohányt, és sót $\frac{1}{9}$ -tzad; a' komlót 's olajat $\frac{1}{3}$ -mad; a' lábbelit $\frac{1}{3}$ -mad; sajtót, vaját, tojást $\frac{2}{3}$ -mad-annyiért vehetni Amérikában mint Angliában. A' gyolts, gyapjú, 's gyapjú-mivek egy áruak. A' fábrikákban dolgozó emberek 4-től 5 forintig való napifizetést kapnak — melyszerént (így szoll *Cobbet*) Amérikában tsak a' korhel 's tunya ember szerentsétlen.

Az *Anglus Kurirban* így ír egy *Virginiai* ember az Északi Amerikai egyesült Státusokról: — „Ezen Státusoknak rendfelettvaló népesedése méltó a' figyelmenre, vagy, mint a' tudósító betű

szerént szoll, ez egy felettébb nevezetes játék a' világ' theatromán. Ki mérészli elmondani magáról, hogy ő ezen ország-nak határait lerajzolja! Nem sok idő kell neki, hogy ez, az Atlantikus Oczeánustól fogva a' Tsendes tengerig terjeszti határait. *Canada*, de talám tsak majd későbbre, északi, a' *Floridák* déli határainkat fogják tenni. Azt, hogy a' Floridák a' mi Státusainkal öszszetsatoltassanak, a' dolgok' természetekivánnya. „Az

Északi Amerika és Anglia közt támadandó első hadakozás rettetetes 's talám a' világ' historiájában példátlan foglenni 's a' többi.“

A' Szabad Státusok' népességének nevedéséről egy táblát adtak-ki, melyben szemlélni lehet, kevés kivétellel mindenknek földje' kiterjedését, 's azt, hogy lakosainak száma mennyi volt 1890-ben, 1800-ban, 's 1817-ben.

A' Státusok' nevei	Anglus négyszeg mértföld	n é p e s s é g			
		1790-ben	1800-ban	1817-ben.	
Bermont	10,100	85,539	154,465	296,450	
Newhampshire	9,800	141,885	182,858	302,733	
Maine	31,750	96,540	151,719	318,647	
Massachusetts	8,500	378,887	422,845	564,392	
Rhode - Island	1,700	68,825	69,122	98,721	
Connecticut	4,500	237,946	251,092	349,568	
New-York	54,000	340,120	586,050	1,486,739	
New-Jersey	6,500	184,139	211,149	345,822	
Pensylvania	48,700	434,373	602,545	986,494	
Delaware	1,800	59,004	64,273	108,335	
Maryland	14,000	319,728	349,692	502,710	
Virginia	75,000	747,616	688,149	1,347,799	
Kentucky	52,000	73,677	220,959	683,653	
Northcarolina	49,000	393,751	478,105	701,224	
Southcarolina	32,700	240,073	345,591	564,785	
Georgia	64,000	82,548	162,685	408,578	
Western - Torri- tories	—	35,691	45,365	—	
District of Columbia	100	—	14,093	37,892	
Tennessee	63,000	—	104,602	489,624	
Ohio	45,000	—	—	394,752	
Louisiana-	49,000	—	—	108,923	
Indiana	38,000	—	5,641	86,734	
Mississippi	55,000	—	—	104,350	
Illinois-Territory	66,000	—	—	39,000	
Michigan	47,500	—	—	9,743	
Missouri	1,987,000	—	—	68,794	
Mind egygyütt		2,814,550	3,929,326	5,303,666	10,405,547

D é l i A m é r i k a.

A' Chilibéli insurgensek' fő vezére *St. Martin* mindjárt azon tsata után melyben az *Osorio*' armádáját *Maipónál*

semmivé tette, ily levelet irt a' Perui Vice-Királyhoz Don *Peczuelához*: —“

„Excellentziás Ur! A' fegyverek' sorsa e' folyó April. 5 - dikén azt az egész armádát, melyre Exc.ád ezen szép tartománynak meghódoltatását bizta vala, kezembe adta, 's Generális *Osoriót* kivén, de a' kire talám magára is hasonló sors várokozik, Exc.ádnak ezen nevezetes expeditziójából, az én győzedelmes seregem kezei között majd tsak egy ember is alig menekedhetett-ki. Ily környúlállások közt 's a' közönséges gondolkodás szerent nékem az a' jus, melly szerent a' hasonlót hasonlóval lehet visszafizetni, hatalmat adna arra, hogy ezen Spanyol foglyokkal azt a' rettentőséget kövessém-el, mellyet ezek a' Spanyol fővezérnek (*Osorió*nak) kegyetlen parantsolatja szerent, ha ők győzedelmeskedtek volna, az én katonáimon elkövettek volna: de az emberiség irtózik annak meggondolásától, hogy embertársaink szerentsétlenségét neveljük, és én ezen szerentsétlen emberek' sorsát, kik a' magok' tehetetlen kevélységének megaláztatása által már így megbüntettettek, én valósággal magam sajnálom. —

„Mind ezek a' folyók, kik közt a' Spanyol Generálisok majd mind, 200 tisztek, és közel 3000 köz emberek találtnak, nállunk arra a' barátságos vendégi fogadtatásra találtak, melly az én karakteremtől elváloszthatatlan, 's azon voltam, hogy őket ezen szerentsétlen állapotjokban, minden töllem kitelhető segítő eszközök által megvigasztalhassam. Minthogy már most az Excellentziád' hatalmától függ, hogy a' mi egy darab idő előtt tett ajánlásunk szerent, azon tiszteinkért, mellyek *Casas Matasban* fogva tartatnak, ezen hozzánk fogságra esett Spanyol tiszteket, legalább egy részint, tseréle vissza kaphassa: ehez képpent reménlem, hogy Exc.ád a' mi akkor tett ajánlásunkat már most elfogadja, 's né-

kem azon Generálisokat 's tiszteket, mellyek az Exc.ádhoz küldetett laistromban feljegyeztetve vannak, vissza fogja küldeni, 's költsönösen én is betsületemre megígérem, hogy ugyan annyi számú 's rangú tiszteket az Exc.átok' fő városába vissza küldök. A' szállításra 's élelemre kívántató költséget, mindenik rész maga tegye. Minthogy a' mi Májorunkal *Torresel* Exc.átoknál úgylántak, a' mint egy békességes izeneteket vívó 's fegyvernyugvást jelentő zászlóval menő tiszte banni illetlenség; 's minthogy én más felől az olyan terhes környúlállások között, mint a' milyenek ezek a' mostaniak, minden bizodalmatlankodásnak fundamentumát elkerülni kívánom: ezen okokból tselekszem, hogy jelenlévő ajánlásomat az Urak' hozzánk fogságra esett tisztejtől Oberstlájtnánt *Noriegától* küldöm, oly feltétel alatt, hogy Exc.ád, ha ajánlásomat a' foglyok' kitseréltetése eránt elfogadni nem akarja, ötöt, a' bevett hadi rendtartások szerent hozzám a' fogságra vissza küldi. —“

„*Jose de St. Martin.*”

Hogy ezen levél foganatosabb lett, mint a' St. Martintól a' *Maipói* tsata előtt a' Perui Vice-Királynál tétetett minden ajánlások, megtettzik abból, hogy nem soká Don *Blanco*, mint ezen Vice-Király Követje, Chilibe a' Valparaisoi kikötőhelybe *Ontario* nevű Északi Szabad Amérikai hajón megérkeztén, onnét ily levelet irt Május' 29 - dikén az insurgensek' fő vezéréhez *St. Martinhoz*: —“

„Excellentziás Ur! Ő Excellentziájának a' Perui Vice-Királynak és fő Kapitánynak Don *Joaquim de la Peczuelának* oly rendelkezésével, hogy azon hadifoglyoknak, kiket a' Királyi armádából az Exc.ád' vezérlése alatt lévő armáda elfogott, kitseréltetéseket munkába vegyem, az Északi Amérikai Szövetséges Státusok' zászlójának védelme alatt 's

ugyan az ő *Ontario* nevű 's Kapitány Biddle által vezéreltetett hajókon, ide jöttem. A' nevezett Kapitány nagy lelkeséggel ajánlotta arra magát, hogy engemet ide el-hoz 's ekképpen segítségül leszen azon érdemes hadi foglyok' kitseréltetésének munkájában, kiket a' hadakozás' sorsa az Exc.ád' kezére juttatott, 's a' melly végre én a' Vice-Király ő Exc.ájától Exc.ádhoz levelet hoztam. Van nállam az említett tiszteknek felsegíttetésére 10,000 Dollárokból álló summa is; 's kérem Exc.ádat, hogy ezen summát, ha valami ellenző oka nem talál lenni, a' szározra kivitetvén az említett tisztekközött osztassa-ki. Továbbá arra is kérem Exc.ádat, hogy tegyen oly rendeltést, hogy vagy én a' fő városba mehessek 's Exc.áddal a' foglyok' kitseréltetését illető egygyezés eránt alkudozhassak, vagy pedig valaki jöjjön ide, hogy ezen alkudozást véle itt elkezdhessem. —

„Egyszersmind azt is jelentem Exc.ádnak, hogy Don *Quesada* és Don *Balderrama* Oberstlajtnántok, 's Don *Equino* és Don *Villanueva* Kapitányok, kik a' Limai kikötőhelyben *Calaóban* fogva tartattak, véllem egygyütt megérkeztek 's már kitseréltetés végett a' partra is kiszállottak. A' többek is mind eljöttek volna véllem egygyütt, ha a' Kapitány' Biddle' hajóján hely lett volna nékiek, vagy ha más valamely hajó találtatott volna, melly őket felvehesse 's elhozhassa, mint mind ezekről maga ezen Kapitány Exc.ádat bizonyossá teheti. Isten tartsa-meg Excellentiát sok esztendőig. —“

„*Felix d' Othaberriague Banco.*

Nagy Britannia.

A' Királynénak mostani betegségéből való felgyogyulásához semmi reménység nints. Ereje naponként fogy; gyakran van oly állapotban, hogy alig lát-

szik hogy él. Szemlátomást közelit megszaltatásának orája.

A' gőz lángal való világitást Angliában a' valóságos nevezetességek közzé lehet számlálni. Már néhány mértföldet teszen tsak Londonban, a' mennyire azon fő tsőket elnyujtották, mellyekben a' gőzláng az utzákon végig vitétik, 's a' mellyekből osztán a' lámpásokba széllyel ágazik. Nagy gőztársaságok állottak össze, mellyek a' gőzlángot köszénből annak módja szerént kiveszik, 's kotzka-lábnyom mérték szerént adják a' világitáshoz. 27 mázsa köszénből 20,000 kotzka láb-nyomnyi gőzt vesznek-ki. Londonban most minden nap 675 mázsa köszén fogyasztanak-el ezen világitásra, de majd karátson felé két annyi is fog kívántatni. Ennyi köszénnel 125 ezer *Argand*-lámpást világitanak, a' melyre egy millió gyertya kívántatna, vagy más szókkal, 125 ezer *Argand*-lámpások gőzlángal megvilágositva annyi világosságot adnak, mint egy millió gyertya adna. 1000 kotzka lábnyom mértéknyi gőznek árrát a' mi pénzünk szerént valami 7—8 jó forintra lehet tenni. *Londonon* kívül már a' leg népesebb 's nevezetesebb városokat így világitják, milyenek *Liverpool*, *Edinburg*, *Glasgow*, *Dublin*, *Birmingham*, *Oxford*, *Bath*, *Manchester*, *Chester*, *Rochester*, 's több mások. Most újabban öt város készül, hogy engedelmet kérjen reá a' Parlamentumtól, mert arra tsak ez adhat engedelmet.

Sokat beszéltek 's újságokban is írták, hogy Lord *Cochrane*, ki Chilibe ment, hogy az insurgenseknél szolgálót tegyen, egy gőz-hajót is készített volna, 's Chili felé már az is útnak indult volna. — *Hunt* ellenben kihirdette az újságokban, hogy nem igaz, hogy az ő barátjának Lord *Cochranénak* gőz-hajója már a' tengerre kivezett volna; mert még most is a' *Rotherhitte* hajóépítő mivhelyen van.

Ezen alkalmatosságával ilyen megjegyzést adott - ki a' Ministeri rész' Kurirja ezen gőz-hajóról: — „A' Kir. hajók, úgy mond, mellyek Sz. Ilonánál vannak vigyázaton, a' *Jamestown* nevű kikötőhelyben és ezen kívül a' szigetnek azon pontjai körül állanak, a' hol a' szigetre való kiszállás lehetséges. Azon pontok körül, a' hol a' kiszállás nem lehetséges, vagy a' hol vasmatskát ki nem lehet vetni, két Kutter evez le 's fel szüntelenül. Már találtattak oly emberek, kik azt erőssítették, hogy megtörténhetne, hogy az alatt, míg a' Kutterek verekednének, a' kormányos tsajkák evező lapátokkal magokat a' sziget mellé lopják, 's onnét a' foglyokat felvévén egy távolatska hajóhoz bátorságba vigyék. Egy gőz-hajó ezen czélt még könnyebben végre hajthatná. A' gőz-hajók a' magok mekhanikai alkatássok szerint azzal a' tulajdonsággal birnak, hogy éppen a' partok mellé elközelgethetnek, széllel habbal szembe evezhetnek, mellyet semmi féle egyéb hajók nem tselekedhetnek. Őket bajosabb is megsejditeni, mert semmi vitorlakészületeik nincsenek, 's őket az egyéb féle hajók bajosabban is kergethetik, mert ezek a' széllel 's habbal is szembe menvén, amazok nem mehetnek utánok, 's több effélék. — Ugy látszik, hogy a' Kurir ezt az okoskodást, azok ellen adta-ki, a' kik Angliában azt allitják, hogy az Anglus hajóknak Sz. Ilóna szigete körül való uagy vigyázása mellett, az a' szározon való szoros vigyázás, mellyet a' Kormányozó Hudson Lowe szükségesnek lenni itél, nem volna szükséges. Így itélnek a' Ministeri részszel ellenkezők.

Frantzia Ország.

Melley nagyon irtódnak a' *Quacker*ek a' hadakozástól, közönségesen tudva van, 's mostanság is ily példája fordult elő a' közönséges levelekben: — Az Északi Amerikai függetlenségért való hadakozás alatt történt, hogy *Elias Le-*

febüre nevű Frantzia kereskedő háznak néhány hajóit az Anglus prédálók elfogták. Ennek a' ragadománynak egy része idővel *Long-Foks* nevű Quackerre szállott; ki azt alig vette által, mint örökséget, azonnal vissza küldötte Frantzia országba Lefebürnek. A' summa 30 ezer Frankból állott. A' *Long-Foks* fija későbbre megtudván, hogy ezen 30,000 Frankok tsak a' tőke pénzt tették, 's hogy eszszerént az ő apja tsak a' tőkepénzt küldötte vissza, ő azonnal utánna küldötte a' 14,400 Frank interest is: hanem már ekkor a' Lefebüre ház kihalva lévén, oly rendelést tett az Anglus Quacker, hogy a' pénzt az elszegényedett Frantzia hajósoknak adják, és néki vissza telyességgel ne vigyék.

Német Ország.

Aachenből ezeket irták Sept. 22-dikén: — „A' Sept. 17 - dikéig ide megérkezett idegenek' számát 2117 - re teszik. Gondolják, hogy mindjárt a' Congressus' kezdetében egy végzés fog kiadattni, melly által minden oly kérelmek elutasittatnak innét, mellyek nem ide tartozók, avvagy a' mellyek miatt ez a' maga czélzásától eltávozni kéntelenitetne.

* *

Az *Aacheni* legújabb tudósítás Sept. 28 - dikán indult és ezeket foglalja magában: —

„A' Pruszsus Király ő Felsége tegnap estvéli 5 és 6 óra közt, ide egész tsendességgel megérkezett. Ugyan akkor érkezett - meg Hertzeg *Wellington* is, *incognito*. Ma (28 - dikban) déltájban a' Király hat lovas gála hintóban ő Felségének az *Austriai Császárnak* elejébe ment, 's 1 óratájban, számtalan nézők között, ágyuk durrogása 's harangok' zúgása közben, egygyütt bejöttek ide, 's a' Király, szállására kísérte Császár ő Felségét. Császár ő Felsége pedig egy nagy gála hintóban 2 órakor visszaadta

Király ő Felségének a' látogatást, Az Orosz Császár ő Felségét ma estvére várják."

Az időjárásról.

Ily czímirás alatt: *Mitsoda téli időt várhatunk?* ezeket jövendőli *Dittmar* Berlieni Professor: —

November' közepével, mint többire mindenkor, úgy most is meg fognak a' ködös, essős, és homályos napok lenni, mellyeknek hideg szelek és zivatarok lehetnek következeik. —

December' közepeig igen kevés kemény fagy leszen, hanem a' hónap' 19-dikével és 20-dikával már dél-nyugotra is le fog észak-keletről nyomulni a' kemény hideg, a' melly némelly lágy napokkal tserélgetve ekképpen fog tartani mint egy Januárius' közepéig: de a' vége a' jövő Januáriusnak ismét majd oly gyenge fog lenni, mint a' múlt Januárius volt.

Februáriusban a' sok hó miatt még a' hegyesebb helyeken tarani fog a' hideg, hanem az olyan tartományokban, mellyekben sok térség találtatik, már kedves napokat lehet várni. Az olyan madarak, mellyek télen nem láttatván tavaszon ismét megjelenni szoktak, a' jövő Februárius' elején már mutogatni fogják magokat az északi szélesség' 52-dik és 53-dik grádusai alatt, 's a' többi.

Költ Berlinben September' 27-dikén 1818.

Dittmar,
Professor.

Egy más időjövendőli ekképpen határozta-meg az időjárást Oktober' 1-ső napjától fogva a' jövő Mártzius' 14-dikéig: —

Oktober' 1-ső napjától 15-dikig nedvesebb mint száraz, 's némelykor kedvetlen; 16-tól fogva 31-gyig inkább száraz mint nedves, 's meglehetősen hives napok járnak. *Novembernek* 12 első napjai szárazok és hidegek; azután 25-dikig

hasonlóképpen, de annyi különbséggel, hogy már most hó is hullani fog olykor-olykor; 26-dikon túl egész Dec. 27-dikéig hasonlóképpen száraz hidegek, inkább tiszta mint fellegetes napok, 's gyakran hideg szelek; 27-diktől fogva *Januárius'* 10-dikéig száraz inkább mint nedves 's tűrhető hideg; innét 20-dikig ismét hasonló, de gyakran nagyon szeles; 's azután *Januárius'* végéig elegyes 's nagyobbadon lágy meleg napok lesznek. *Februárius* 8 első napjai elegyesek 's lassan olvasztók — azután *Mártzius'* 8-dikáig, nagyobbadon szárazok, gyengék, 's némelykor kedvesek; azután *Mártz.* 14-dikéig száraz, komor, és szeles napok lesznek.

Kevés szóval mind ezekből a' jövendőlésekből a' következik, hogy a' jövő tél lágy fog lenni, 's hamar ki fog tavaszodni.

Elegyes Dolgok.

Az északi ég-sarkhoz menni iparkodó expeditziók közzül attól, a' melly *Spitzbergen* felé vette evezését, már régen nem érkeztek semmi tudósítások. Gondolják, hogy a' *Siberián* felyül lévő tengerre nyomult-be. A' másik részétől ugyan ezen expeditziónak, tudniillik, a' melly Amerika északi partjai mellett iparkodik elevezni már néhány versbéli tudósítások érkeztek. Ez Aug. 4-dikén az északi szélesség 75-dik grádusánál jart, 's reménlették, hogy nem fog füstbe menni iparkodása.

* * *

Északi Amerikában *Tennessee* tartományában egy kútát ásván, sok régi időkbéli pénzt találtak, mellyek ezerféle veledésekre adtak alkalmatosságot, a' mellyek közt legnevezetesebb az, hogy Amerikában a' Kolumbus' feltalálása előtt már régen laktak volna pallérozott nemzetek, még pedig Európai származásuak, de a' mellyek már akkor mind kihaltak volt.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesi újságlevelekből: — A' Kir. Magyar Universitásban a' lefolyt tanulói esztendőben tanultak: Theológiát 66; Medicinát, Chirurgiát, és Patikárosságot 192; Philosophiát 327; Geometriát 2. Őszveséggel tehát; 782. De méltó itten azt is megemlíteni, hogy melly tudományokból, 's hányan graduáltattak. A' Theológiából senki sem; a' Törvényekből általjában 2; az Egyházi Törvényekből különösen 4; az Orvosi Tudományból 3; Chirurgiából Mesterek 4; Chirurgusok és Bábáskodók 24; Patikáriusok 18; Bábák 10; Baromorvosi mesterek 10. Philosophiabeli Doctorok 17. Geometrák approbáltattak 7. — E' mellett az Ájtatos Iskolák Szerzetének gondviselése alatt voltak a' Pesti Gymnasiumban 720. A' Nemzeti Fő Iskoláknak 421. — Azon fellül pedig a' Külső városokban, és magános személyek gondviselése alatt lévő házakban igen szaporodtak a' Tanulók. A' Nemzeti Iskolákra nézve az idén is jótévőségét megbizonyította Tek. Boráros János Director Ur, a' ki a' Tanító Uraknak ditséretes szorgalmatossága mellett az Ifjakat szép ajándékokkal serkentette. A' Zsidóság is ditséretes példát adott sok érzéketlen Magyar Országi lakosokra nézve; mert a' tanuló gyermekeket a' Német és Magyar nyelvben egyaránt gyakoroltatta, 's nagyobb előmenetelűeket külömbféle jutalmakkal megajándékozta. Budán is a' Gymnasiumban tanultak 423; a' Nemzeti Iskolákban 261.

Gyöngyösön Jul. 19-dikén tartott a' Sz. Ferencz Szerzetének Salvatoriána Provinciája Gyűlést, és ez alkalmatossággal Provinczialisnak választatott Nagy Tiszteletű Pater Edmundus Nigrini úr, a' ki 27

esztendeig Professor volt, és 10 esztendő óta Guardián. Consultorok lettek, P. Constantinus Ordinánsz, és Bonifacius Urbanovszky; Titoknokok: P. Felicianus Szliafszky, és Franc. Mlinarik. Gyöngyösi Guardián Tselentsik Daniel; M. Theresiopoli pedig Jamniczky Gerard.

* *

Posonyból az ott lévő ügynevezett Sz. István Seminariuma' Rektora Fő Tisztelendő és Méltóságos Gróf *Nádasdi Ferentz* úr, Fogaras-föld' örökös ura, N. Komárom Vármegye' örökös Fő Ispanya, Apátur és Esztergomi Kánonok úr, a' Centrale Seminarium' Rectorává, Pestre által tétetett.

S z ü r e t.

A' Szüreti időt a' mi illeti, ez Ausztriában nem volt kellemetes, mert úgy esett az esső gyakran, mint ha töltötték volna; de más helyeken se' kedvezett, mint olvassuk. *Posonyban* a' közönséges szüretelésnek első napján ugyan meglehetősen idő volt, de a' másodikon már dél előtt délután esett.

Budáról azt írják, hogy a' szüret beállításával az idő megesősödvén, ez a' szüretre nézve ártalmas volt.

Páris környékein megelőzték az essős időt; September' közepén már szüreteltek. Jó és sok bort szürtek. *Burgundiában* Sept. 24-dikén fogtak a' szüreteléshez.

B é t s.

Végezete azon Rendelés' summázatjának, melly az italok' új vámlaistromára 's a' belső tartományok közt a' vámfítés alól kevés kivétellel lett felszabadíttatására nézve kiadatott, 's a' melynek

egy része a' XXVII-dik számú M. Kurir' toldalékjában találtatott. —“

„A' kereskedésből kitétetett italok' nemére nézve hírül adatik, hogy ha valakinek a' maga tulajdon szükségére valami efféle italnak behozatása előrenyert

passualis mellett megengedtetik, azért néki a' laistromban különösen feljegyeztetve lévő határozás szerént kell vámot fizetni. — (Azt itt szükség felett való lenne meg is említeni, hogy ezen Tarifában mindenütt jó pénz értetik.)

A' Tariffa' (vám-laistrom') magyarázatja :

	behozásért			kivitelért		
	fl.	kr.	ar.	fl.	kr.	ar.
1). A' Punts - essentziájért, minden idegen liquörért és égettborért, Spanyol — Portugallus — Frankoniai, Rénusi, Olaszországi, Levánti, és Czyprusi borért, az alábbnevezetteket kivévén, minden külömség nélkül, hordóban, palatzokban, minden egy forintotérőtől	—	36	—	—	12	—
2). Közönséges idegen Olasz borokért, hordóban, 100 Bétsi fontnyitól,	1	20	—	—	5	1
3). Istriai vagy Dalmatziai borért, minden külömség nélkül	—	30	—	—	2	2
4). Moldavai és Oláhországi borért, hordóban, de tsak Erdélybe és Bukovinába való bezozattásokkor	—	30	—	—	2	2
5). Tokaji aszszüszöllőborért, hordóban	3	30	—	—	12	2
— Palatzkokban, ládáokban, vagy kosarakban	1	52	2	—	9	2
6). Magyarországi úgynevezett mászlásért hordóban	1	—	—	—	5	—
— Palatzkokban, ládáokban, vagy kosarakban	—	45	—	—	5	3
7). Egyébféle Magyarországi aszszü szőlő levért és Ürmösért, hordókban,	1	52	2	—	6	1
— Palatzkokban, ládáokban, vagy kosarakban	1	24	2	—	4	3
8). Magyarországi közönséges borokért, hordókban	—	25	—	—	2	—
9). Minden belső országi borokért, Magyar és külső országokra	—	—	—	—	2	—
10). Bor seprüért	—	5	—	—	10	—
11). Arrakért, Rumért, hordókban	13	21	—	—	16	3
— Palatzkokban, ládáokban, kosarakban	10	—	—	—	12	2
12). Égettborért, Pálinka-spiritusért, Frantz-Pálinkáért, Seprúpálinkáért, kifözött pálinka-seprőért.	5	—	—	—	18	—
— Ugyanezekért Magyarországra	—	—	—	—	18	—

*Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
October' 6-dikán 239 $\frac{1}{8}$ — 7-dikén 239 $\frac{3}{4}$ — 8-dikán 238 $\frac{1}{2}$ — forintot.*